

FRO /

Nytt

TIDSKRIFT FÖR FRIVILLIGA RADIOORGANISATIONEN 2023

Hennes
mål: ett
it-säkert
Sverige

Sidorna 26-27

Foto: Fredrik Färnqvist

'FRO har fått en nyckelroll'

Molos

- en spjutspets i nödlägen

Sidorna 2-5

Stabs-
läge på
Fårö

Sidorna 24-25

Radio-
skugga
ute på
slätten

Sidorna 12-13

"Det är med glädje och stolthet vi lanserar nya FRO-Nytt"

Sidorna 14-15

'HJÄLP OSS – KOM HIT'

Nöd drop från jättelika skogsbranden

När skogsbränderna 2018 rasade som värst i norra Sverige ryckte FRO och Molos ut och tog en central roll i kampen mot den svåra förödelsen.

Tomas Åberg minns hur den ena branden efter den andra bröt ut i de svenska skogarna, alla knastertorra efter vårens långa torka och sommarens påföljande värmeböljor. Han berättar vad som hände:

– En dag ringde räddningschefen till oss med ett enkelt

budskap: Skicka Molos – vi behöver er hjälp!

Räddningstjänsterna i Mellannorrland hade då tvingats till snabba förflyttningar mellan bränderna för att förstärka där de behövdes bäst.

Flydde undan lågorna

Säkra samband var en förutsättning för att arbetet skulle kunna samordnas. Men det fungerade inte alltid i det kaos som det snabba brandförloppet skapade.

– Efter bara någon dags framgångsrikt arbete i Bräcke spreds ryktet om vår

kapacitet och snart var vi etablerade även i Sveg och i Ljusdal, berättar Tomas Åberg. Den mest omfattande insatsen var den i Sveg. Vi upprättade en FRO-baserad

Namn: Tomas Åberg.
Ålder: 60. **Bor:** Njurunda.
Gör: Elinspektör på Elsäkerhetsverket och central handläggare och nationellt ansvarig för Molos. **Bästa FRO-minne:** När jag fick ta emot ett inramat tackdokument från landshövdingen i Gävleborg för insatserna som FRO och Molos bidragit med under skogsbränderna 2018. Det var stort och ärofyllt!

Molosstab och sände ut bandvagnar i skadeområdet. Där kunde Molos vidareförmedla Rakel-signalerna så att de som stod i yttersta frontlinjen med slangarna fick prata med varandra och med Räddningstjänstens ledningsstab i Sveg. Arbetet pågick oavbrutet, dygnet runt. Vi tankade var sjätte timme, dag som natt.

Vid ett par tillfällen tvingades FRO:s bandvagnar omgruppera och fly undan de framryckande lågorna. Men 26 FRO:are från fem Molosenheter lyckades under hela brandsommaren ändå upprätthålla fungeran-

– då skickar FRO ut sina specialister

de radiosamband även i några av de allra värst drabbade områdena i Hälsingland och Jämtland.

När insatserna mot sensommaren till slut kunde summeras, hade FRO bidragit med 3 600 frivilligtimmar och landshövding Per Bill i Gävleborg beslutade belöna Frivilliga Radioorganisationen för sina prestationer med ett särskilt framtaget diplom.

Och inte bara den svenska räddningstjänsten fick ett avgörande stöd av FRO.

Tomas Åberg igen:
– Det kom också en stor styrka från Polen, 140 man

och 45 fordon. De stationerades på idrottsplatsen i Sveg och trodde först att deras egna radioutrustningar skulle fungera tillfredställande, vilket var fel.

Snabb lösning

Men FRO:arna i Molos lånade snabbt ut erforderligt antal Rakelterminaler och etablerade dessutom en mikrovägslänk mellan den stora ledningsstaben och idrottsplatsen med ett fungerande internet. Därefter kunde de polska brandmännen sätta igång och släcka.

Göran Lundberg

Kaos uppstod när skogsbränderna i Mellannorrland tvingade räddningstjänsterna till snabba förflyttningar. Nytt säkert samband kunde upprättas sedan FRO-baserade Molos kallats in.
Foto: Milehightraveler
Till höger: Tomas Åberg (t h) tar emot landshövding Per Bills tackdiplom för insatserna.

Foto: Christopher Andreasson

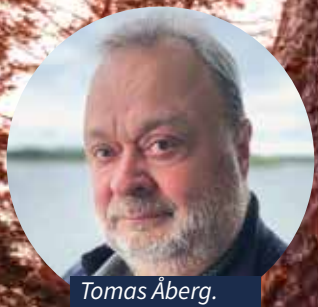
Detta är Molos

Förkortningen står för "Mobilt lednings- och sambandssystem för kommunikation". Molos erbjuder lösningar för akuta insatser vid samhällskriser som elnätshaverier, bränder och översvämningar. Molosgrupperna bemannas av FRO. Den tekniska utrustningen inkluderar även terränggående bandvagnar. Foto: Peter Åberg

"ENORMT VIKTIGT ATT SNABBT GÖRA RÄTT" • VÄND!

Tomas Åberg.

MOLOS EN SPJUTSPETS I NÖDLÄGEN

FRO-styrkan bildades efter stormen Gudrun:

Molos är FRO:s frontstyrka vid kriser. Födda ur sviterna av den katastrofala stormen Gudrun står nu åtta bandvagnsutrustade specialistgrupper redo att spela en avgörande roll om elnätet plötsligt slås ut någonstans i Sverige.

Förkortningen står för "Mobilt lednings- och sambandssystem för kommunikation". Huvudman för Molos är statliga

Svenska kraftnät, men det är FRO som har anförtratts uppdraget att utbilda och beman-na Molosgrupperna.

Nationellt ansvarig för Molos-konceptet är FRO-medlemmen Tomas Åberg, till vardags elinspektör vid Elsäkerhetsverket. Han förklarar att kaoset efter stormen Gudruns härjningar 2005 på ett smärtsamt sätt tydliggjorde vikten av säkra kommunikationer vid akuta nödlägen:

–Ja, man upptäckte hur viktiga åtgärder tog onödigt lång tid på grund av att folk inte kunde nå varandra. Det var också svårt att stämma av om rätt saker gjordes i rätt ordning. Samtidigt var det

enormt viktigt att snabbt få till rätt åtgärder eftersom delar av samhället stod stilla under strömbavbrottet.

Gudrun fällde 200 miljoner träd och slog ut både elnät och telekommunikationer. Sedan dess har vi även haft stormarna Per, Hilde, Egon och Hans. Kraftiga snöoväder kan också orsaka svåra störningar på elnätet. Men även skogsbränder i väglöst land utan mobiltäckning kan vara en orsak till att FRO-personal kallas in. Allvarliga översvämningar är ett annat scenario som kan dra stor nytta av Molosenheternas förmåga att snabbt säkra effektiv kommunikation.

Uppbyggnad av Molos-en-

heter hade inletts på försök redan före katastrofstormen Gudrun. Men efter 2005 tog etableringen fart på allvar och i dag finns Molos på åtta platser över hela Sverige. Bemanningen utgörs av ett 50-tal sambandsoperatörer från FRO, alla frivilligt insatsberedda och engagerade i arbetet på egen fritid.

Viktigt att vinna tid

Den FRO-ledda resursen är nu en avgörande pusselbit i den civila beredskapen. Målet för Molos är att kunna erbjuda rätt, situationsanpassad sambandslösning för tal-, telefon- och internetkommunikation via mark och satellit.

Enormt viktigt att snabbt göra rätt

Gruppen bistår också med utlåning av radiomateriel och ska allmänt vara det teknikstöd som gör att räddnings-, insats- och felavhjälpande personal i fält kan lägga sin energi på att laga elledningar och släcka bränder under de akuta faser där några vunna minuter kan göra stor skillnad.

Livsfarliga situationer

Tomas Åberg konstaterar att den här typen av felavhjälpanings- och räddningsarbete i vissa fall även kan vara förenat med livsfara om kommunikationerna fallerar.

– Så är det. Dessutom sparar fungerande samband enormt med viktig tid och blir på alla

sätt ett stort plus för hela samhället, slår han fast.

Vid sidan av elnätsägare kan både statliga och kommunala funktioner kalla på stöd från Molosgrupperna, vilka i sin tur regelbundet tränar på sin uppgift.

Tomas Åberg igen:

–Vi övar tillsammans med Svenska kraftnät och deras insatsstyrka, det är viktigt att vi är samordnade om det sker en samhällsstörning med många drabbade. Men vi är alltså inte en del av dem utan en fristående kraft inom elberedskapen. Molos ska kunna hjälpa alla elnätsföretag, stora som små.

Just nu genomgår Molos-systemet också en spännande

FRO:s Molosgrupper bildades sedan stormen Gudrun fällt 200 miljoner träd och slagit ut både elnät och kommunikationer. Nu är Molos en rikstäckande organisation, klar för utryckning året runt.

Foto: Istock och privat

Så kan du gå med i Molos

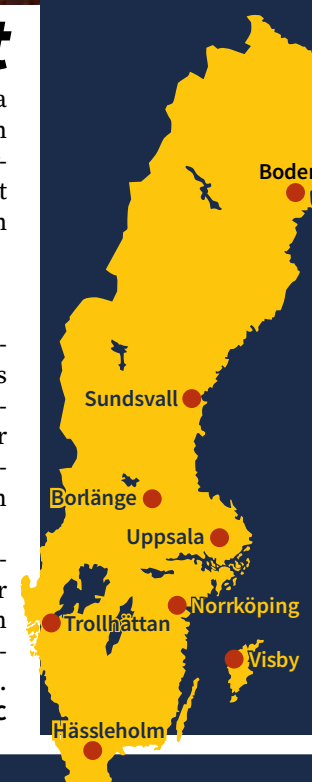

Molosövning.

För att passa i gruppen är det bra om du har ett teknik- och radio-intresse, vill bidra till samhällsnytta och kan avsätta tid för övningar, utbildningar och uppdrag. Ersättningen varierar beroende på typ av verksamhet. Välkommen att ansöka på FRO:s webbsida.

Om du har frågor om Molos går det också bra att skicka ett mejl till: molos@fro.se

Utgår från åtta platser

FRO får en nyckelroll när Sverige rustar

Generalsekreteraren: Vi är bevisligen en viktig resurs

Tillsammans gör vi stor skillnad!

Som generalsekreterare för Frivilliga Radioorganisationen, FRO, har jag förmånen att se föreningens åtaganden i samhället växa. Behovet av vårt erbjudande inom radiokommunikation, signal-skydd och cybersäkerhet är bevisligen en viktig resurs när myndigheterna gör sina behovsanalyser av förstärkningsresurser.

Trots att samhället har haft en bristande syn på behovet av ett starkt totalförsvaret under de senaste 15 åren har FRO kämpat vidare.

Nu ska samhället byggas upp och vi är en nyckelaktör när det nu åter handlar om att stärka beredskapen i Sverige.

Jag är mycket stolt över våra samarbeten med olika myndigheter runt om i landet. Dessa partnerskap möjliggör även att vi stärks i våra förbund. När uppdragen växer så ökar även FRO antalet medlemmar. Det ser också ut som att vi börjar attrahera nya medlemsgrupper vilket är bra

KRÖNIKA

eftersom våra uppdrag inte efterfrågar en specifik kompetens utan personer med olika bakgrund och erfarenhet. Detta gäller inte minst inom området för cybersäkerhet och cyberförsvaret.

Antalet medlemmar ökar, antalet utbildade ökar, antalet uppdrag ökar och uppdragsersättningen ökar.

Under 2022 utbildade FRO nära 1 000 elever och hade en omsättning på cirka 20 miljoner kronor, vilket är en enorm prestation för en ideell förening.

"Vi är redo att fortsätta vår resa mot att vara en pålitlig stöttepelare för Sveriges totalförsvaret"

Fredrik Färnqvist, generalsekreterare i FRO.

Men eftersom vi inte är ett vinstdrivande företag utan en bidragsorganisation kommer vi tyvärr behöva vänta lite på att de ekonomiska tillgångarna ökar.

Med mer bidrag kan vi göra mer, men fortsätter vi i den här takten och vårdar de uppdrag vi åtagit oss kommer vi på sikt även att få större ekonomiska möjligheter.

Vår frivilliga försvarsorganisation har utvecklats och anpassats för att möta de ständigt föränderliga behoven i vår samtid.

Vi är redo att fortsätta vår resa mot att vara en pålitlig stöttepelare för Sveriges totalförsvaret och samhällssäkerhet.

Tillsammans är vi starka och kan möta alla utmaningar som framtiden har att erbjuda.

Johannes Eliasson, Åsa Persson, Tobias Andersson, Emelie Karlsson och Martin Larsson under höstens signaltutbildningar i Enköping.

Foto: Göran Lundberg

Gå med i FRO **DU** kan göra skillnad

TÄNK DIG EN VÄRLD där ditt engagemang gör verklig skillnad, där din passion för kommunikation och samhällets säkerhet inte bara uppmuntras, utan också används för att skydda och hjälpa andra. Det är precis vad Frivilliga Radioorganisationen, FRO, handlar om.

MEDLEMSKAP I FRO är din biljett till en spännande värld av frivilliginsatser, nätverkande och en möjlighet att bidra till samhällets välmående. Som medlem i FRO får du lära dig viktiga färdigheter inom radiokommunikation och beredskap som kan bli till ovärderlig hjälp i krissituationer.

DU KOMMER OCKSÅ att träffa likasinnade som delar din passion och motivation. Men med-

lemskap i FRO handlar inte bara om teknik och nödsituationer, utan också om gemenskap, kamratskap och att göra något större än dig själv. Vi är en familj av dedikerade frivilliga som står beredda att stödja vårt samhälle i tider när det finns behov.

SÅ VARFÖR VÄNTA? Gör skillnad i dag genom att bli en del av Frivilliga Radioorganisationen. Tillsammans kan vi bygga en säkrare och mer sammanhållen värld.

ANSÖK OM MEDLEMSKAP NU och se hur du kan göra en verklig skillnad med FRO vid din sida.

VARMT VÄLKOMMEN till vårt team!

Här hittar du oss

Postadress: FRO, Box 72, 745 22 Enköping
E-postadresser: fro@fro.se; generalsekreterare@fro.se

’Jag har
alltid gillat
krypterade
saker’

Filip Dahlstedt
Ålder: 25.

Bor: Karlskrona.

Bästa FRO-minne: Tillämpnings-
övningen på steg 1-kursen som varade
i två dagar. Vi fick öva på allt som vi
lärt oss och sätta upp en egen stab och
använda all utrustning.

Foto: Fredrik Färnqvist

Så kan du bli signalist

Om du saknar militär
erfarenhet behöver du först
gå en grundläggande soldat-
utbildning för frivilliga (GU-F)
via en frivilligorganisation,
därefter ett hemvärnsintro
på ditt förband och till sist tre
befattningskurser via FRO:

- GU Signalist 1
- GU Signalist 2
- GU Signalist 3

Om du har militär erfarenhet
behöver du gå introt samt
de tre befattningskurserna.

Läs mer om signalist på fro.se

Malin Artéus-Wildt
Ålder: 49.

Bor: Helsingborg.

Bästa FRO-minne: Jag blev lite lycklig
när vi fick åka stridsbåt under
steg 1-kursen till signalist förra året. Det
var jättehärligt!

Vägen till signalist en spännande utmaning

Kriget i Ukraina fick
honom att vilja göra
en insats.

– Krypterade
meddelanden har
alltid intresserat
mig, säger Filip
Dahlstedt som i likhet
med Malin Artéus-
Wildt gått FRO:s
signalistkurser
i skånska Höllviken.

När kriget i Ukraina bröt ut
i februari 2022 kände Filip
Dahlstedt att han borde bidra
på något sätt.

*”Fältapan har använts
sedan 1937 och är väldigt
praktisk och svår att avlyssna”*

Han ville inte sitta och göra
ingenting utan snabbt utbilda
sig och kunna stå till tjänst om
plikten kallade.

”Fungerar inte utan oss”

Han kollade upp de hem-
värnsbefattningar som är
möjliga utan tidigare militär
erfarenhet och valet föll på
signalist.

– När jag läste på om signa-
list kände jag att det här kan

jag lära mig, här kommer jag
att kunna bidra. Jag har alltid
varit intresserad av hemliga
koder och olika krypterade
meddelanden, säger Filip
Dahlstedt.

Hans teknikintresse växte
med utbildningen och i som-
ras gick han kursen signalist 1
i Höllviken, Skåne.

Veckan blev intensiv med
många nya moment och kun-
skaper för Filip:

– Det mesta hade jag ingen
aning om. Vi fick lära oss att
använda all utrustning och det
gav mig en förståelse för hur
viktiga signalister är i det mi-
litära. Utan oss fungerar inte
sambandet och kommunika-
tionen. Det i sin tur kan leda
till väldigt stora problem.

Robust gammal telefon

Kursveckan överträffade
Filips förväntningar med råge
och han ser tillbaka på sin för-
sta kurs med glädje.

Den del av utrustningen
som gjorde mest intryck på
honom var en robust gammal
telefon som heter modell 37
men kallas för fältapan.

för Filip Dahlstedt och Malin Artéus-Wildt

– Fältapan har använts se-
dan 1937 och är väldigt prak-
tisk och svår att avlyssna. Vi
fick också lära oss att använda
Radio 180 som är den vanligas-
te radion i Försvarmakten.

Längtar till övningarna

Den är också mycket ef-
fektiv beroende på situation.
Filips nästa steg mot att bli
färdigutbildad är att gå kur-
serna Signalist 1 och 2 i april
nästa år. Han ser fram emot
utbildningen och längtar efter
övningar efteråt.

Malin Artéus-Wildt är sam-
bands- och datatekniker i
Hemvärnet med tillikauppgif-
ten signalist.

*”Det var långa dagar och
fysiskt tungt, en radioapparat
väger mer än man kan tro”*

Det betyder att hon är an-
svarig för informationssystem
men även ska kunna hantera
arbetsuppgifterna för en sig-
nalist.

– Om allt löper på som det
ska med systemen ska jag
kunna gå in och arbeta som
signalist i staben, förklarar
Malin Artéus-Wildt.

Liksom Filip utbildade sig
Malin i skånska Höllviken i
somras och deltog på de båda

kurserna signalist 2 och 3.

– Utbildningen var bra men
också tuff. Det var långa dagar
och fysiskt tungt, en radioap-
parat väger mer än man kan
tro, säger Malin.

Efter Höllviken har hon
ännu inte haft några övning-
ar för att prova sina nya kun-
skaper. Hon säger att det ska
bli spännande att se vad som
sitter kvar när hon träffar sin
grupp nästa gång.

Malin pekar också på vär-
det av att knyta kontakter un-
der utbildningstillfällena.

Sikte på nya kurser

– Vi som gick kurserna har
haft en del kontakt efteråt
och en kollega har skickat lite
material till oss andra. Man
hjälpas åt och det uppskattar
jag mycket.

Malin har nu genomfört de
utbildningar som krävs för att
bli signalist och kan axla den
rollen under framtida övning-
ar. Hon har även siktet inställt
på att gå kursen sambands-
och datatekniker för att få rätt
kompetens.

Emma Markovic

DE GÅR VIDARE TILL NYA NIVÅER • VÄND!

Elisabeth Johansson

Ålder: 29.

Bor: Örebro, men tjänstgör i Östersund.

Befattning: Stab- och sambandsgruppchef.

Bästa FRO-minne: Min första FRO-kurs! En bra utbildning, fantastiska deltagare och kompetenta instruktörer. Och vår kvällsrutin oavsett väder eller tidpunkt, kvällsdopp i havet!

’Gotland känns som utomlands’

Elisabeth Johansson och Mika Loftbacken har utbildat

Intensiva dagar i gotländsk sommaridyll. –Det är så isolerat att man bara kan fokusera på utbildningen, säger Elisabeth Johansson. Hon och Mika Loftbacken har båda skaffat sig höjd kompetens på FRO:s Fårökurser.

FRO erbjuder flera utbildningar på högre nivå. En av dem är stabs- och sambandsgruppchef och en annan är ledningssystembefäl. Båda kurserna ägde rum på Fårö i somras.

Alla som har gått en befattningsutbildning som signalist har möjlighet att vidareutbilda sig på en högre nivå genom FRO. Och det är något som både Elisabeth Johansson och Mika Loftbacken har gjort i somras.

Elisabeth är stabs- och ledningsplatsgruppchef på en hemvärnsbataljon i Öster-

sund. Hon berättar att det var ett naturligt steg i hennes utbildningsplan att gå kursen för stabs- och sambandsgruppchef. Hon blev positivt överraskad och tyckte framför allt att kursen var genomtänkt.

”Har fått en bra grund”

–Jag är lärare i grunden så jag har de glasögonen på mig när jag går kurser. Det var väldigt relevant innehåll för vår tjänst och otroligt duktiga instruktörer. Upplägget var bra och vi samövade med andra professioner och kursdeltaga-

re för att förstå arbetsgången.

Mika Loftbacken har haft befattningen ledningsplutonchef på en hemvärnsbataljon i Ångermanland i många år.

Det senaste året har han dock arbetat som ledningssystembefäl och nu var det dags att gå kursen med samma namn.

Liksom Elisabeth gillade han instruktörerna och är nöjd med helheten.

–FRO har en bra utbildningsplattform med kompetenta instruktörer och bra förutsättningar för utbildningar. För min egen del tar

sig till nya nivåer: Otroligt duktiga instruktörer på Fårö

jag med mig att jag fått en bra grund, både förståelse för och en helhetsbild av ledningssystembefälets roll och arbetsuppgifter.

Tog med sig familjen

Han betonar att det är särskilt viktigt att få öva med andra ledningssystembefäl och ta del av deras perspektiv och arbetssätt. Det ger en förståelse för likheter och skillnader mellan olika typer av förband.

Elisabeths och Mikas kurser genomfördes på Fårö kursgård som ligger en tim-

mes bilfärd från Visby. Miljön är idyllisk och även om programmet är intensivt och dagarna fullmatade med övningar så har kursdeltagarna en viss fritid.

Då har de möjlighet att träna, ta ett dopp i det svalkande havet eller bara vara.

–Jag gillar Gotland, det är som att komma utomlands. Miljön och att det är så isolerat gör att man kan fokusera på utbildningen på ett helt annat sätt. Det är inte så mycket annat som tar fokus från utbildningen, säger Elisabeth Johansson.

Mika har gått flera kurser i FRO:s regi på Fårö tidigare, han gillar särskilt att det finns möjlighet att ta med familjemedlemmar till kursgården.

Planerar redan nästa steg

–Det är så bra förutsättningar för utbildning på kursgården och miljön på Gotland är jättefin. Jag rekommenderar andra att fördjupa sig i en FRO-kurs på Fårö om man har möjlighet, säger Mika Loftbacken.

Mika och Elisabeth håller just nu på att tillämpa kun-

Mika Loftbacken

Ålder: 53.

Bor: Sollefteå.

Befattning: Lednings-systembefäl.

Bästa FRO-minne: Alla kurser som jag har gått på Fårö. Jag och min familj har haft fina dagar på ön i samband med mina utbildningar.

FRO tycks ha funnits på Fårö sedan urminnes tider...

Foto: Fredrik Färnqvist

skaperna de fick på Fårö i sina respektive verksamheter. Båda är eniga om att de vill fortsätta lägga tid på vidareutbildning framöver.

Elisabeths nästa steg är att gå en gruppchefskurs på nivå 2 och kanske en plutonchefskurs så småningom för att få koll på nivån över hennes egen.

Mika i sin tur är nyfiken på att utveckla sig inom cybersäkerhet och försvar. Han har också funderat på att utbilda sig till FRO-instruktör inom ledning och samband.

Emma Markovic

Vad? Orlunda långvägsstation utanför Vadstena, byggd i bombsäker betong. Två 300 kW-sändare nådde halva Sverige via över 200 meter höga master och ett jordplan med 50 mil nedgrävd koppartråd.

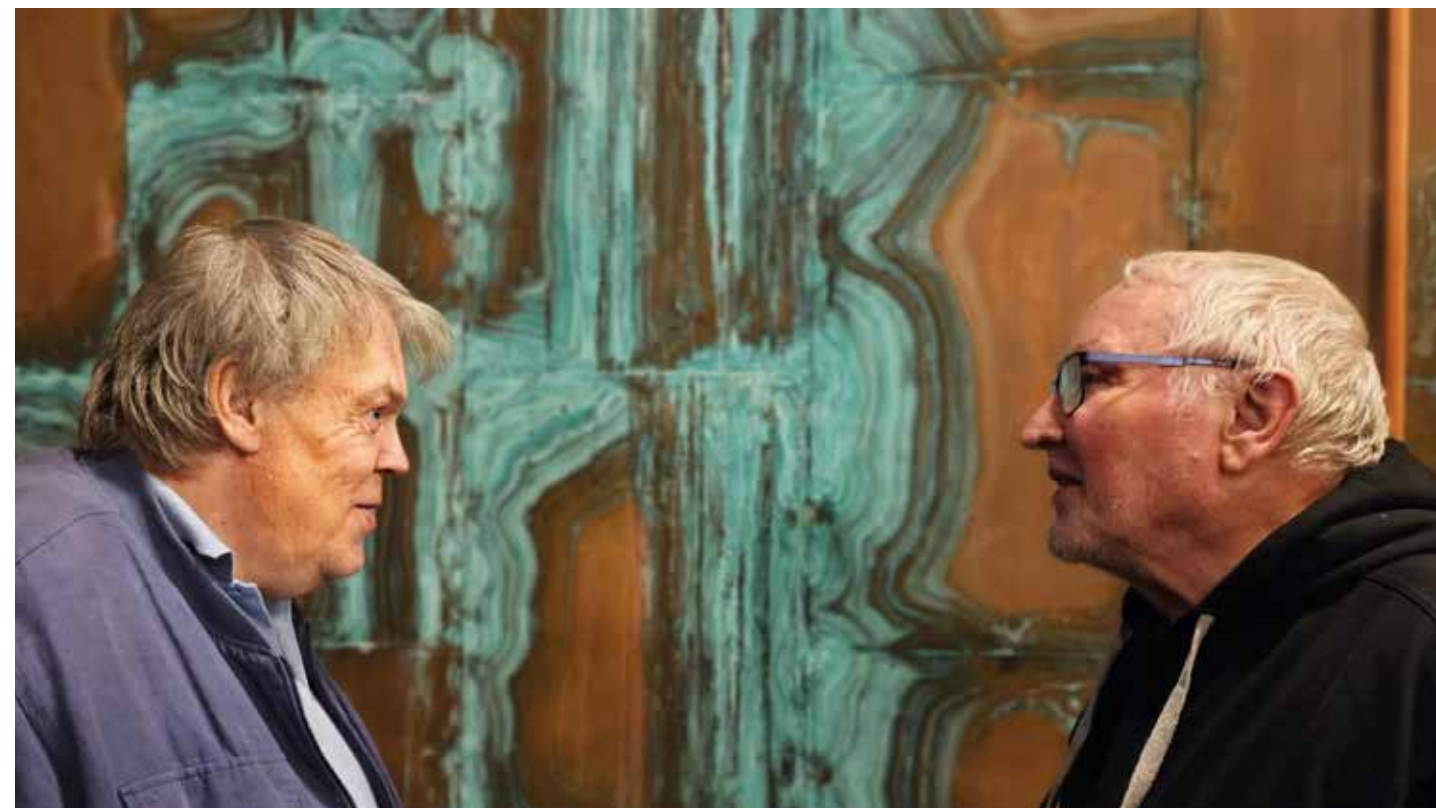
När? Invigd 1961 av HKH Prins Bertil, i drift från 1962. Stängd 1991 med det historiska sista anropet "Stockholm-Motala" i P1 via långväg. Enligt Terracom fanns då endast 200 lyssnare kvar på frekvensen 189 kHz.

Nu? Privatägd, men öppen för visning efter överenskommelse. Sök "Orlunda radio-station" på Facebook. Den mobilmast som i dag kröner stationen kan tyckas imponerande med sina 80 meter. Den ursprungliga huvudmasten var dock hela 250 meter hög!

Radio- stationen som byggdes för att stå emot allt i kalla krigets skugga

I skuggan av en epok. Ingemar Striem har parkerat sin skoter för att få ta sig en ordentlig titt på dagens mytomspunna besöksmål, Orlunda radiostation.

Mats Blomqvist och Leif Tollén från FRO Linköping byter några ord framför den vackert ärgade kopparväggen i antennavstärningsrummet. Foto: Göran Lundberg

FRO:are möttes i betongbunkern där tiden har stannat

Vilken dag det blev när Mats, Leif och de andra fick besöka radioentusiasternas Mecka på Östgötaslätten!

Javisst, vad slår en livs levande radiostation med i princip allt bevarat från lång- och mellanvägens flydda era om man är tekniknostalgiker i allmänhet och radiofantast i synnerhet? Knappast mycket!

Inte konstigt då att parkeringen utanför den gamla stationens metertjocka betongväggar fylldes på när Ericsons veteranklubb bjöd med sig såväl FRO

Östergötland som övriga frivilligorganisationer till Orlunda långvägsstation.

Bevarandets pris: 1 krona

Bygget kostade staten motsvarande 170 miljoner kronor att uppföra och var redan 1962 en ifrågasatt satsning: FM-bandet var det senaste nya och här skulle det alltså satsas många skattemiljoner på att fortsätta sända radio med gammaldags amplitudmodulerad långväg ...

Men stationen blev byggd och tjänade sedan troget sin publik i nära 30 år.

När Terracom till slut ändå bestämde sig för att stänga Orlunda för gott fick

lantbrukarna intill erbjudandet att köpa marken. Själva stationen tog en av de anställda över, enligt uppgift för 1 krona.

Kvar fanns då i princip all utrustning i den fönsterlösa jättebunkern, gör så till denna dag och minner om en epok i svensk industrihistoria präglad av ingenjörskonst, kvalitet och design.

När stationens trotjänare och ägare småningom gick bort, tog familjen i granngården över, lyckligtvis fast besluten att bevara Orlunda långvägsstation och fortsatt hålla den öppen för visningar. Det tackar vi för!

Göran Lundberg

Stationsägaren Lena Klasén, FRO:arna Leif och Ninna Tollén samt Mats Blomqvist och Ingemar Striem från FRG i Linköping tittar in på en av Orlundas sändare från 60-talet, liksom det mesta i den märkliga anläggningen ännu bevarad i ursprungligt skick och i princip möjlig att starta. Men, vem skulle i så fall lyssna till P1 på 189 kHz-bandet..?

Därför gör vi nya FRO-Nytt

Förstasidan av tidningen som du nu håller i handen.

Genom att dela våra berättelser hoppas vi inspirera fler att engagera sig och hjälpa till att bygga ett starkare och tryggare samhälle

Foto: Fredrik Färnqvist

KRÖNIKA

Kära medlemmar. Det är med stor glädje och en känsla av stolthet som vi nu åter lanserar vår medlemstidning FRO-Nytt men i ett nytt format. Tidningen blir ännu ett medel för att belysa vår organisation och att förtydliga den avgörande roll vi spelar i samhället. Låt mig dela med er varför vi har tagit detta beslut och varför FRO är en oumbärlig resurs för Sverige:

FRO har i över 75 år varit en pålitlig del av det svenska samhället. Vårt uppdrag är att säkerställa förutsättningar kopplat till robust kommunikation vid höjd beredskap, men även vid fredstida kriser har vi aldrig varit viktigare än i dag. Med ökad global osäkerhet, naturkatastrofer och cyberhot i vår tid är vår expertis och engagemang i att upprätthålla en fungerande rekrytering och utbildningsverksamhet av avgörande betydelse. Genom FRO-Nytt kommer vi att förklara och belysa vårt arbete för att säkerställa att samhället kan fortsätta fungera smidigt, oavsett vilka utmaningar vi ställs inför.

Men FRO är inte bara en organisation som agerar i tider av nöd. Vi är en sammansvetsad gemenskap av människor som tränar, utbildar och samarbetar för att göra Sverige säkrare.

Våra medlemmar är ideella med en passion för att hjälpa och skydda sina medmänniskor.

Genom FRO-Nytt kommer vi att visa hur vår organisation också bidrar till personlig utveckling och samhällsengagemang, och hur medlemskap i FRO kan vara en berikande upplevelse.

Ordföranden:
Vi ska visa varför vi är så stolta över det vi gör

Mathias Eriksson, ordförande i FRO.

FRO-Nytt blir inte bara en tidning för våra medlemmar. Den ska också fungera som ett fönster mot vår värld för allmänheten. Vi vill att alla ska förstå vilken resurs vi är och hur vårt arbete påverkar samhället positivt. Genom att dela våra berättelser hoppas vi inspirera fler att engagera sig och hjälpa till att bygga ett starkare och tryggare samhälle.

Så, kära läsare, välkommen till FRO-Nytt. Tillsammans kommer vi att utforska vårt uppdrag, våra prestationer och de vardagshjältar som gör dem möjliga. Vi kommer att ge er en inblick i hur FRO fungerar och varför vi är så stolta över det vi gör.

Tillsammans kommer vi att skapa ett starkare FRO och ett starkare samhälle.

Tack för ditt stöd och engagemang.

De är alltid redo att rycka ut

Trafikverkets bandvagnar står redo över hela Sverige, året runt. Vid akuta kriser går FRO in och ger sambandsstöd. Foto: Johan Perjons

Namn: Johan Perjons.
Bor: Borlänge.

Gör: Nationell samordnare inom beredskap på Trafikverket.

Bästa FRO-minne: Jag har ett jättestort förtroende för vår sambandspersonal. Det är ett gäng engagerade eldsjälarna som jag trivs väldigt bra ihop med. Vi träffas under övning och utbildning och insatser.

Vill du veta mer? All rekrytering till Trafikverkets bandvagnsstyrka sker via de frivilliga försvarsorganisationerna. Läs mer på www.fro.se.

Trafikverkets styrka beredd på översvämningar, skogsbränder, snökaos...

”För få känner till oss”

Den civila beredskapen ska höjas i landet och upptrappningen pågår för fullt. Johan Perjons är samordnare för Trafikverkets terrängtransportenhet som kan bistå samhället vid kriser.

Få känner kanske till att en

av Sveriges största myndigheter, Trafikverket, har en egen bandvagnsstyrka. Johan Perjons är nationell samordnare för tre förmågor inom beredskap på Trafikverket.

En av dem är terrängtransportenheten dit bandvagnarna hör.

– Vår bandvagnsstyrka är en insatsberedd funktion som finns utplacerad över hela landet och kan verka under svåra förhållanden. Beroende på vilken typ av insats det rör sig om så har vi olika typer av or-

ganisationer för de här grupperna, säger Johan Perjons.

Han förklarar att styrkan kan användas när vägar inte är farbara av någon anledning, till exempel vid snöoväder eller efter en storm.

Stöttar räddningstjänsten

De utför transporter, sambandsuppdrag och stöd vid eftersläckning. Trafikverket har fyra beredskapsdepåer med fast personal utspridda i landet. Johan själv utgår från huvudkontoret i Borlänge. Han

berättar att Trafikverket har god förmåga att transportera både material och personal vid kriser.

– Våra bandvagnar har flak som är utrustade med kranar för att kunna lyfta. Vi kan till exempel ge stöd vid evakuering eller sjukvårdstransporter och har samma bårsystem som finns inom svensk sjukvård.

Genom ett uppdrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ska Trafikverket kunna stöt-

ta räddningstjänsten vid bekämpning av skogsbränder. Trafikverket har inga egna brandmän, men personalen är utbildad i eftersläckning.

Placeras i container

Utöver MSB så har Trafikverket också avtal med frivilliga försvarsorganisationer. Ett avtal är med FRO som förser dem med sambandsoperatörer och sambandstekniker.

– Deras uppdrag är att ge stöd kopplat till de sambandsfordon och sambandsfunctio-

ner som vi har. Vi har också sambandscontainrar som kan placeras ut där operatörer kan sitta och arbeta, säger Johan Perjons.

Trafikverkets förmågor ska inte ersätta blåslysfunktioner.

Deras uppdrag är i första hand att stötta den egna organisationen och bistå räddningstjänsten om de har behov av hjälp.

I september fanns de på plats i Sala när staden drabbades av översvämningar och

förra året gav de stöd till räddningstjänsten under ett snöoväder i Stockholm.

Johan Perjons poängterar att deras förmågor används alldeles för sällan i dagsläget.

”Ökad civil beredskap”

– Beredskapssverige har tyvärr inte tillräcklig kunskap om oss som det är nu. Senaste åren har vi deltagit i 1–2 insatser per år men vi har möjlighet att ge mer stöd än så. Just nu arbetar vi med att höja kunskapen om vår förmåga

till länsstyrelser och regioner.

Han lyfter att landet befinner sig i ett läge där den civila beredskapen ska öka. Kravet på de frivilliga kommer att bli ännu större och han ser en risk att personerna inte räcker till.

– Vi arbetar med en skyndsamt beredskapshöjning och ökar förmågan både materiellt och personellt. Behovet av frivilliga är en viktig del i upptrappningen, säger Johan Perjons.

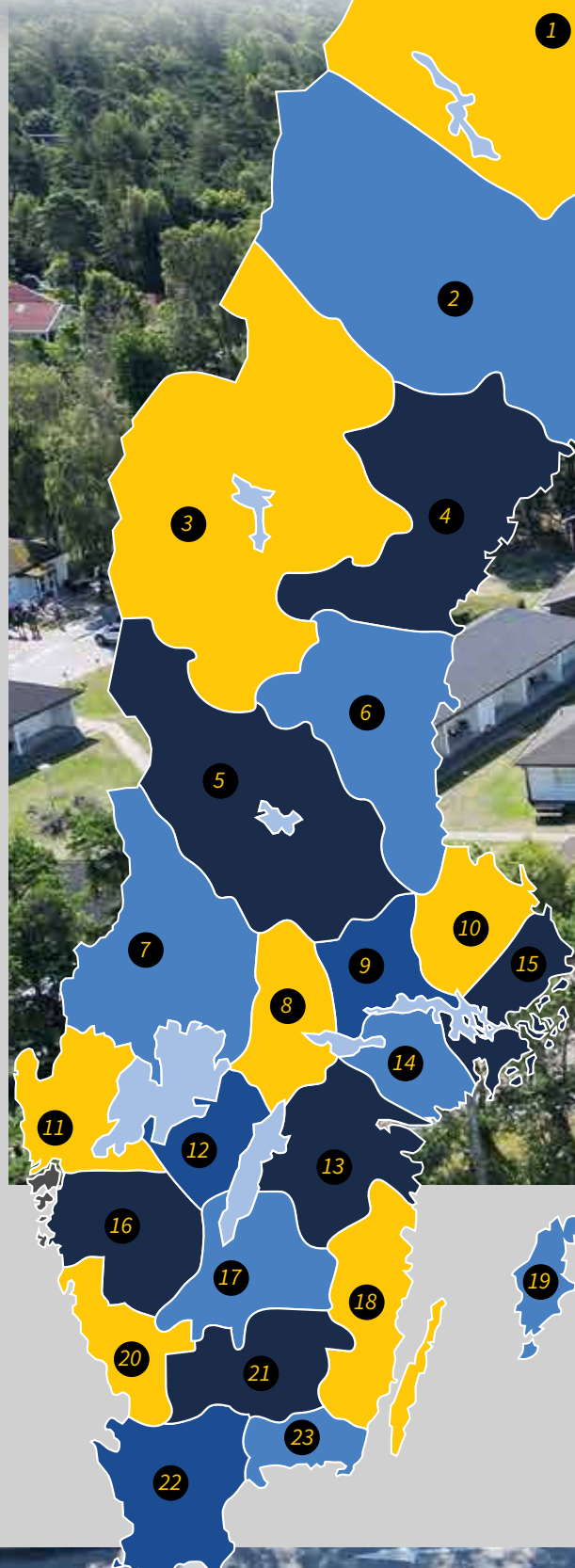
Emma Markovic

FRO – PÅ PLATS I HELA SVERIGE

Alla 23 förbunden – från norr till söder

- 1 FRO Norrbotten
norrbotten@fro.se
- 2 FRO Västerbotten
vasterbotten@fro.se
- 3 FRO Jämtland/Härjedalen
jamtland-harjedalen@fro.se
- 4 FRO Västernorrland
vasternorrland@fro.se
- 5 FRO Dalarna
dalarna@fro.se
- 6 FRO Gävleborg
gavleborg@fro.se
- 7 FRO Värmland
varmland@fro.se
- 8 FRO Örebro län
orebro@fro.se
- 9 FRO Västmanland
vastmanland@fro.se
- 10 FRO Uppland
uppland@fro.se
- 11 FRO Nordvästra Götaland
nordvastragotaland@fro.se
- 12 FRO Skaraborg
skaraborg@fro.se
- 13 FRO Östergötland
ostergotland@fro.se
- 14 FRO Södermanland
sodermanland@fro.se
- 15 FRO Stockholm
stockholm@fro.se
- 16 FRO Elfsborg
elfsborg@fro.se
- 17 FRO Jönköpings län
jonkoping@fro.se
- 18 FRO Kalmar län
kalmar@fro.se
- 19 FRO Gotland
gotland@fro.se
- 20 FRO Halland
halland@fro.se
- 21 FRO Kronoberg
kronoberg@fro.se
- 22 FRO Skåne
skane@fro.se
- 23 FRO Blekinge
blekinge@fro.se

Förbundens uppgifter är ...

- ... att rekrytera och utbilda medlemmar för avtalsteckning inför olika befattningar inom totalförsvaret.
- ... att informera om totalförsvaret.
- ... att bedriva ungdomsverksamhet.
- ... att genom föreningsverksamhet främja intresset för FRO.
- ... att genom tekniska försök utveckla medlemmarnas kunskap inom områdena sambands- och ledningssystem samt cybersäkerhet.
- ... att efter överenskommelse kunna ställa sambandsmateriel till samhällets förfogande.

FRO-flaggan vajar vid Höllviksnäs kursgård, en modern anläggning med med toppläge nära havet. Vid kursdagens slut kan deltagarna koppla av på den skånska gårdens spa.

Foto: Fredrik Färnqvist

Visste du att ...

- ... FRO bildades 1946, sprungen ur försvarsviljan från andra världskriget.
- ... FRO har cirka 3 000 medlemmar över hela landet.
- ... FRO utbildade cirka 1 000 elever under 2022.
- ... ungdomar i åldern 15–18 år är välkomna att delta i vår ungdomsverksamhet.

... FRO omnämns särskilt i regeringens budgetproposition för 2024 med anledning av vårt uppdrag inom cyberområdet.

... FRO utbildar mängder med befattningar inom militärt och civilt försvar. På den civila sidan främst tre typer: Radiooperatör, sambandsoperatör och sambandsledare. På den militära sidan följande: Signalist, sambands- och datatekniker, stabs- och sambandsgruppchef, ledningssystembefäl och signalskyddschef.

... de frivilliga försvarsorganisationerna genomför på uppdrag av försvarsmakten närmare 600 utbildningar varje år. FRO ansvarar för närmare 50 av dessa.

... FRO ökade under 2023 antalet uppdragsgivare inom det civila försvaret från 3 till 15. Antalet väntas öka ytterligare i takt med att det civila försvaret ska växa.

... FRO ökade antalet centrala utbildningar 2023 och kommer under 2024 att fortsätta öka dem i betydande omfattning.

... FRO bemannar totalförsvaret med utbildad personal inom tre skilda områden: radiokommunikation, signalskydd och cybersäkerhet.

... FRO genomförde Riksstämman 2022 på Fårö/Gotland med anledning av att föreningen genomfört centrala kurser där i 50 år. 2024 genomförs Riksstämman i Höllviken där FRO varit på plats i 30 år.

Sammanställning:
Emma Markovic

Mattias Sackrén under inspelningen av Camilla Läckbergs tv-deckare "Lyckoviken". Foto: Privat

Namn: Mattias Sackrén.
Ålder: 53.
Bor: Stockholm.
Gör: Läser en fil kand i ledarskap och ledning på Försvarshögskolan.
Bästa FRO-minne: Hela kursen i sig. Lärarna och de kursansvariga som vi hade var extremt professionella, det märks när människor kan vad de pratar om.

Mattias Sackrén fick lära sig grunderna i radiokommunikation och mer än så vid FRO:s sommarkurs i Höllviken.

Foto: Fredrik Färnqvist

FRO:s civila befattningar och utbildningar

Befattningsutbildning	Tilläggsutbildning	Repetitionsutbildning
Sambandsledare Grundkurs sambandsledare	Se nedan om kurser som även kan läsas av sambandsledare	Repetition sambandsledare
Sambandsoperatör Grundkurs sambandsoperatör	Grundkurs it-säkerhet praktik Grundkurs hf-operatör Grundkurs nätverkstekniker grunder Grundkurs signalmekaniker grunder	Repetition sambandsoperatör
Radiooperatör Grundkurs it-säkerhet grunder Grundkurs radiooperatör	Grundkurs användare Rakel KU användare Rakel	Repetition radiooperatör

Radiokursen –rena rama fullträffen

Efter 30 år i film- och tv-branschen kände Mattias Sackrén att han ville engagera sig i det civila försvaret.

– FRO var den verksamhet jag var mest intresserad av.

Mattias Sackrén är student på kandidatprogrammet för ledarskap och ledning på Försvarshögskolan i Stockholm.

Med en bakgrund inom film och tv har han valt att sadla om efter nästan 30 år i branschen.

Saknade erfarenhet

Under åren har han haft olika befattningar som fotograf, produktionsledare och inspelningsledare, men tröttnade till slut på arbetsförhållandena och började längta efter något annat.

– Tv och film är en oerhört bra yrkesskola, du får ta hand om så mycket praktiska problem. Du lär dig att hantera olika sorters människor och arbetar i projektform, det finns många likheter med det militära, säger Mattias Sackrén.

Mattias hade funderat på att söka sig till Hemvärnet under en längre tid och när kriget i Ukraina blossade upp tog han tag i saken.

Mattias, 53: Kan vara den bästa jag gått

– Jag ville bli signalist men hade ingen tidigare radioerfarenhet. Jag ville lära mig radio för att det verkar kul och för att kunna bidra. Då förstod jag att jag måste gå med i en frivillig försvarsgesällskap först. FRO lät som rätt val för mig.

Månaderna gick och Mattias hörde inget mer från Hemvärnet. Det visade sig att ansökningarna dit ökat femfaldigt i samband med krigsutbrottet i Ukraina.

Mattias förhoppningar övergick sakta i frustration och besvikelse.

"Fungerade som på inspelning"

– Senare läste jag att det var brist på sambandsledare och sökte en sommarkurs som civil sambandsoperatör via FRO.

Till en början var han inte helt säker på vad kursen skulle leda till, men så här efteråt tycker han att den träffade mitt i prick.

– Kursen i somras kan vara den bästa verksamheten jag deltagit på. Det

låter nästan som jag är betalad, men det kommer från mitt hjärta, skrattar Mattias.

Under tio intensiva dagar i Höllviken fick han lära sig allt om hur radio fungerar, men kursen var inte bara teknisk utan handlade också om stabsmetodik och Mattias såg många likheter från sitt tidigare yrkesliv.

– Under en filminspelning handlar 90 procent om att vi ska bygga upp något, vad behöver vi då? Hur lång tid behöver vi och vad är syftet? Vi behöver packlista, planera och rulla kablar. Jag märkte att stabsarbete fungerar ungefär som ett produktionskontor.

Studerar vidare

Efter kursen känner Mattias att han har fått en stabil grund och är förvånsad inför att fortsätta i FRO. Närmast ska han gå en mer teknisk kurs om radiovågor och han vill gärna genomföra fortsättningskursen steg 2 för sambandsledare.

Han vet ännu inte exakt i vilken organisation han kan få använda sina nya sambandskunskaper.

Just nu ligger allt fokus på att skriva kandidatuppsatsen och den stundande examen i januari 2024.

Därefter vill Mattias gärna landa ett jobb inom totalförsvaret, kanske på någon länsstyrelse eller region.

Emma Markovic

KRIS – då har FRO lösningar

- FRO utbildar frivilliga förstärkningsresurser inom ledningsstöd och samband för samhällets krisberedskap.
- Bland uppdragsgivarna finns myndigheter, länsstyrelser och kommuner. FRO är redo att ta emot fler uppdrag.
- Kommuner och myndigheter kan ta hjälp när de egna resurserna inte räcker till. Det kan vara vid en olycka, kris eller annan större samhällsstörning.
- Utöver de centrala uppdragen finns också lokala avtal mellan kommuner och enskilda FRO-förbund.

De är FRO:s uppdragsgivare i dag

Länsstyrelser

Länsstyrelsen Gotland, Skåne, Stockholm och Västernorrland

Behov: Sambandsoperatörer och sambandsledare för att förstärka behovet av robust samband inom respektive län.

Försvarsmakten

Behov: FRO rekryterar och utbildar personal med inriktning mot sambandsbefattningar. I dag är Hemvärnet den stridskraft som i huvudsak nyttjar FRO:s resurser och kompetens. FRO har även fått i uppdrag att utveckla verksamheten inom området cyberförsvar och cybersäkerhet.

Jordbruksverket

Behov: Sambandsoperatörer och sambandsledare som skapar förutsättningar för robust samband vid insatser. Verksamheten kan innefatta aktiviteter i hela landet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Behov: FRO förvaltar radiopåsar med förstärkningsmateriel. Depåerna finns på sju platser i landet där personal är beredd att rycka in vid behov av förstärknings samband i ett område.

Skatteverket

Behov: Sambandsoperatörer och it-säkerhetsoperatörer som förstärker myndighetens förmåga att verka. Verksamheten sker vid Skatteverkets olika kontor i landet, it-säkerhetsoperatörer placeras i Stockholmsområdet.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)

Behov: Sambandsoperatörer och sambandsledare som skapar förutsättningar för robust samband vid insatser. Verksamheten kan innefatta aktiviteter i hela landet.

Svenska kraftnät

Behov: Sambandsoperatörer och sambandsledare som bemannar de så kallade Molos-enheter som Svenska kraftnät använder vid insatser. Verksamheten finns på åtta platser i landet.

Trafikverket

Behov: Sambandsoperatörer och sambandsledare som bemannar de ledningsfordon och ledningscontainrar som Trafikverket använder vid insatser. Verksamheten kan innefatta aktiviteter i hela landet.

Kommuner

Katrineholms kommun

Behov: Radiooperatörer och radiotekniker i syfte att stärka kommunens trygghetpunkter med robust samband.

Västerås stad

Behov: Sambandsoperatörer och sambandsledare för att förstärka behovet av robust samband inom regionen.

Frivilliga radioorganisationens utbildningar riktar sig både till civil och militär verksamhet. Ett stort antal uppdragsgivare samarbetar redan med FRO, men det finns plats för fler.

Foto: Privat och Fredrik Färnqvist

Guiden ger stöd

MSB har tagit fram en vägledning för samverkan med frivilliga försvarsorganisationer och frivilliga i civil beredskap.

Guiden riktar sig till dig som arbetar i myndighet eller kommun och behöver stöd i arbetet med att teckna avtal med en frivilligorganisation.

För att kunna ta emot hjälp av en frivilligorganisation behöver kommunen eller regionen teckna ett så kallat avnämavtal. Se:

www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap-civilt-forsvar/frivilliga/vagledning-i-frivilligsamverkan-for-offentliga-aktorer/

Kontakta kansliet

Har du ett uppdrag till FRO? Välkommen att höra av dig till FRO:s kansli för att diskutera behovet.

Telefon: 010-641 21 17
Mejl: fro@fro.se

FRO:s uppdrag

Att bemanna totalförsvaret med personal inom radiokommunikation, signalskydd och cybersäkerhet.

Stabsläge på Fårö

Deras uppgift: leda soldaterna vid fronten

Det är ett omväxlande sommarväder som välkomnar deltagarna i kursen Ledningsplats i FRO:s regi. Ömsom skurar, ömsom en mild gotlandssol och lite blåst. Platsen för kursen är Fårö kursgård, och den genomförs under en vecka i slutet av juli. Teori och praktik varvas, där stabens uppgift är i centrum.

Bilden av soldaten ute i fält blickar ned på kursdeltagarna från klassrummets bildskärm. Kursledarens budskap är tydligt:

– Det är för den här individen som ni jobbar. Beslut i staben påverkar i slutändan den här personens förmåga att verka, att röra sig och att skydda sig – kom ihåg det!

Deltagare från hela Sverige

Bilden av frontsoldaten återkommer under kursens gång för att påminna om att beslut och order uppifrån måste fungera i hela kedjan, ytterst alltså för den enskilda soldaten.

Kursdeltagarna får veta att allt hänger på helheten; stabens många funktioner och förmågor blir olika viktiga beroende på situationen.

De som går denna sommarkurs under en Fårövecka kommer från hemvärnsbataljoner runt om i Sverige.

Röd tråd genom undervisningen

Några verkar som signalister eller stabsassistenten i en bataljonsstab, andra i en kompani-
stab.

Kartan var ett viktigt verktyg vid övningsmomentet "planering under tidspress".

Foto: Dennis Wahlstrand

Gemensam är dock deltagarnas vilja att bättre förstå stabens funktioner och uppgifter i ett större sammanhang.

Vad ett övergripande mål faktiskt innebär, och vilken effekt målet ska ge, går därför som en röd tråd genom lektionerna och de praktiska momenten. Förmågor som verkan, rörlighet, skydd, underrättelse, logistik och ledning sätts i relation till den eftersträlvade effekten.

Då måste de riva allt

Även den faktiska stabsplatsen är viktig. I omgångar får deltagarna upprätta ledningsplats både i ett stabstält och i en lokal, för att sedan riva allt, omgruppera och upprätta på nytt.

I spelet som avslutar kursen får den tänkta bataljonsstaben pröva uppgiften att bevaka och skydda strategiska objekt i en stad.

Deltagarna tränar på hela processen från det att ordern kommer att själv skriva en order och att sedan utföra den med hjälp av kartan och den trupp som övningen förutsätter finns på plats.

Dagar som gav mersmak

Utvärderingar och reflektioner hördes från deltagarna såväl under som efter kursen.

Här är ett urval:

"Jag hade inte hört tänket förut om hur olika förmågor spelar olika roller beroende på situationen. Det tar jag absolut med mig hem."

"Det här är en kurs jag skulle rekommendera fler som sitter i en stab att gå. Att få helhetsbilden och inte bara stirra mig blind på min egen, isolerade funktion är mycket värdefullt!"

"Jag ville få en bättre bild vad jag har för uppgift i ett större sammanhang. Och det har jag fått nu."

Johanna Lensell Rebillon

"Resa stabstältet" var ett av övningsmomenten.

Foto: Johanna Lensell Rebillon

Härifrån leds striden av stabens olika funktionärer.

Foto: Johanna Lensell Rebillon

I slutet av utbildningen genomfördes ett spel över två dagar. Här överlägger kompanicheferna tillsammans.
Foto: Dennis Wahlstrand

”Att få helhetsbilden och ett sammanhang och inte bara stirra mig blind på min egen, isolerade funktion i staben är mycket värdefullt

”Försvarmakten har under 2022 tydliggjort att Frivilliga Radioorganisationens (FRO) huvudmannaskap även omfattar cyberförsvar och cybersäkerhet. Försvarmakten har därför bidragit med

ekonomiska medel för att stödja FRO med att utveckla verksamheten i syfte att bland annat kunna försörja totalförsvarsmyndigheterna med krigsplacerade cybersäkerhetsspecialister.”

Ur regeringens budgetproposition 2023/24:1, utgiftsområde 6

RÄDDAREN I CYBERN

Försvaret tar hjälp av FRO: ”Målet är höjd förståelse och förmåga i hela samhället”

FRO:s insatser för it-säkerhet i Sverige blir bara viktigare. Under hösten 2023 pekade regeringen särskilt ut Frivilliga radioorganisationen som en nyckelaktör. Margarita Sallinen är kvinnan som ska se till att det blir gjort.

Margarita Sallinen leder FRO:s insatser och klargör att Frivilliga radioorganisationen från och med nu kommer att integrera ”cybersäkerhet” i all sin verksamhet.

–Vi ska göra skillnad, slår hon fast. Målet är höjd förståelse och förmåga i hela samhället och medlet främst utbildningar och samarbeten.

Som exempel pekar hon på det partnerskap med Skatteverket som FRO har inlett under 2023 i syfte att stärka myndighetens förmåga att fortsatt fungera i kris, höjd beredskap och krig.

Detta är en satsning som gjort Skatteverket till en av de mest proaktiva myn-

digheterna inom disciplinen cybersäkerhet.

FRO har därtill fått ett förtydligat huvudmannaskap från Försvarmakten i uppdraget att utveckla frivilliga så kallade förstärkningsresurser inom cybersäkerhet. I huvudsak handlar uppdraget om att rekrytera och utbilda personer som via en krigsbefattning inom cyberområdet ska bemanna det militära eller civila försvaret av Sverige.

”Behöver lära oss leva säkert”

Regeringen lyfter i budgetpropositionen för 2024 särskilt fram FRO som en nyckelaktör inom totalförsvaret.

Det gläder Margarita Sallinen:

–Ja, regeringen har tydligt uttryckt behovet att alla medborgare ökar sin förståelse för det it-samhälle som vi lever i. Världen har verkligen förändrats de senaste 20 åren och vi behöver lära oss att verka i den på ett säkert sätt.

FRO erbjuder bland annat en interaktiv grundkurs inom cybersäkerhet samt regelbundna föreläsningar och webinarium, insatser som visat sig effektiva för att nå en bred publik.

Sallinen uppmanar även alla som vill hjälpa till att hålla koll på sajten fro.se för att se vilka möjligheter som finns för den som själv vill göra en insats.

Öppnar för landslagsplats

Ungdomars engagemang kommer vidare att bli en avgörande framgångsfaktor. FRO har därför utvecklat ”Cyberlov,” en kurs som ger unga mellan 15 och 18 år grundläggande kunskap via både teoretiska och praktiska övningar.

FRO står också bakom en CTF-kurs (”Capture the Flag”), vilken i sin tur öppnar dörren till tävlingar som Säkerhets-SM – och i förlängningen kanske en plats i Svenska hackinglandslaget...

Margarita Sallinen avslutar med att framhålla FRO:s roll som en bro för organisationer och företag som arbetar med cybersäkerhet.

–Ja. Cybersäkerhet är ju ett gemensamt ansvar för alla i samhället. Om vi samarbetar kan vi dra nytta av varandras expertis och resurser och här ska FRO vara en motor. Vi vill att alla ska med in i cybervärlden, men på ett säkert sätt.

Göran Lundberg

Fullt uppdaterad. FRO:s centrala handläggare i cybersäkerhetsfrågor Margarita Sallinen är som klippt och skuren för uppdraget. Hennes cv upptar såväl kurser i militärhistoria och ledningsvetenskap som en master i politik, säkerhet och krig, samt därtill en kandidatutbildning i terrorismbekämpning, säkerhet och underrättelse med inriktning mot politik och internationella relationer.

Foto: Fredrik Färnqvist

"Helt unikt, bara vi som gör detta"

Försvarmaktens RA 180 är en modern trotjänare. Här har den plockats fram under en övning för signalungdom på sommarkurs i natursköna Höllviken strax intill Skanör-Falsterbo.

Gröna i ansiktet. Alexander Grundkvist och Emil Larsson övar på konsten att maskera sig i fält.

Ett par sköna sommarlovsdagar vid Höllviksnäs kursgård ett stenkast från havet. Eller några intensiva dagar på höstlovet i Linköping.

Under 2023 utbildade FRO närmare

KORS vad kul på KURS

Thilde Hjelm Reuterdaahl, David Hornemark och Lage von Hofsten fann ett kul jaktsskymål.

Hög-antennen 2K på väg upp i luften. RA 180 kan nu få upp mot två mils räckvidd, och med dess över 2 000 kanaler att byta mellan blir signalen hart när omöjlig för obehöriga öron och apparater att avlyssna.

Foto Höllviken: Mattias Edlund och Adéla Holmén

Cyberlov hösten 2023 i Linköping. Under kursen genomfördes bland annat det engelska utbildningspaketet "Introduction to cyber security". Från vänster: Eric Vallstede, Maja Smidsäter, Ludvig Svensson, Erik Lindblad och William Hedlund. Till höger: tillverkning av nätverkskablar.

ökning på cyber. Det är helt unikt, det är bara vi som gör det här, säger FRO:s generalsekreterare Fredrik Färnqvist. Kurserna Cyberungdom och Signalungdom har fokus på teknik, äventyr, gemenskap och karriär. För jobb inom Försvaret är det en perfekt språngbräda.

Hänglås dyrkas upp för att ge insikt i hur sårbara läs kan vara.

Lilly Hammarström, Erik Lindblad, Ludvig Svensson och Maja Smidsäter jobbar med sina datorer i en lugn hörna.

Foto Linköping: Fredrik Färnqvist

'Häriifrån når vi ut till alla'

FRO-veteranen Helena Battersby och nykomlingen Emma Grahn talar med Fredrik Färnqvist om aktuella sysslor. Foto: Göran Lundberg

Egen studio – följ med in på FRO:s högkvarter

FRO:s kansli huserar oansenligt. Lokalen ser trist ut. Men skenet bedrar.

Vi hittar Frivilliga Radioorganisationens högkvarter bakom två stora portar i en grå industribyggnad i utkanten av centrala Enköping.

Ingen sevärdhet precis. Men platsen är väl vald.

Kansliet ligger nu dels bara några

rejåla stenkast från Ledningsregementet, dels på bekvämt resavstånd från städer som Eskilstuna, Stockholm, Uppsala, Västerås och Örebro.

Veteran med superkoll

Emellertid är fysiska avstånd i dag mindre viktiga – och FRO:s verksamhet bygger ju på att skapa kontakt med ljusets hastighet. Det sker också. Även från kansliet. Och ofta.

–Ja, häriifrån kan vi nå ut till

alla när det är nödvändigt, förklarar Fredrik Färnqvist.

Fredrik, 42, utsågs 2021 till generalsekreterare för FRO. I botten är han officer med ett hjärta för stora it-nätverk och säker kommunikation. I vardagen stöder han sig nu på hjälp

från Helena Battersby och Emma Grahn. Den förra är välkänd FRO-veteran med 28 tjänsteår bakom sig. Emma är liksom Fredrik ännu snarast under intrimning.

–Helena är vår uppslagsbok, konstaterar Fredrik. Hon har verkligen koll!

Det kan behövas när kansliet bland annat ska agera såväl projektledare som resebyrå och dra rätt i trådarna för det 100-tal utbildningar som FRO årligen arrangerar och genomför. Till detta kommer medlemsärenden av allehanda slag, samt att finnas till hands för att snabbt kunna ge råd och stöd till de 23 FRO-förbunden.

Göran Lundberg

FRO:s entrédörrar.

Fredrik Färnqvist leder i rollen som generalsekreterare ibland själv webinarier för såväl FRO:are som andra intressenter från en studio inrymd i kansliet. Även externa föreläsare kan kopplas upp via studios datorer.

Foto: Göran Lundberg

Det här är FRO

• **Frivilliga** Radioorganisationen bildades 1946 och fyllde 75 år 2021.

• **FRO bemannar** totalförsvaret med utbildad personal inom radiokommunikation, signalskydd och cybersäkerhet.

• **Kvinnor och män** i alla åldrar kan bli medlemmar. FRO ger ungdomskurser med möjlighet att prova militärliv samt för dem som vill lära nätverksteknik och cybersäkerhet.

• **FRO rekryterar** personal till krigsbefattningar vid främst höjd beredskap och krig, men stödjer även samhället vid olika kriser. FRO består av 23 förbund fördelade över hela Sverige. Dessa kan även erbjuda fredstida stöd till företag och verksamheter som behöver kommunikationshjälp i olika situationer.

EN STUDIE I FRAMTID

Namn:

Andreas Jarskog.

Bor: Norrköping.

Gör: It-säkerhetskonsult vid Consid AB i Stockholm.

Bästa FRO-minne: Som förbundsordförande i FRO träffar jag hela tiden roliga människor som brinner för vårt uppdrag. Så mina bästa minnen är färskvaror – jag får nya hela tiden!

Foto: Göran Lundberg

FRO:aren berättar om hot och försvar i det nya läget

Till vardags arbetar Andreas Jarskog med komplexa it-frågor. På kvällar och helger sprider han en annan lära.

Den 50-årige FRO:aren ingår i en grupp föreläsare som nu erbjuder tre timmars intensivkurs om hur Sveriges totalförsvar undan för undan ställer om till nya förutsättningar. Kursen är framtagen av Försvarsutbildarna tillsammans med övriga frivilliga försvarsorganisationer på uppdrag av Försvarsmakten.

– Hybridkrig, cyberattacker, terrorism, Natointräde och klimatförändringar, alla är de betydelsefulla faktorer i ett nytt säkerhetsläge som vi på ont och gott måste förhålla oss till, slår Jarskog fast.

Målet är ökad förståelse

Föreläsningarna har rubriken "Tillsammans försvarar vi Sverige". FRO:s Riksstämman har beslutat att FRO ska kunna genomföra utbildningen med målet att dessa kunskaper successivt ska nå ut

brett i hela Sverige. Alla FRO:are kan också kontakta sitt förbund med förslag på var och för vilka kursen kan genomföras – eller likt Andreas Jarskog själva erbjuda sig att bli föreläsare och därefter hålla den på egen hand.

– Fler hos oss kan gärna göra just det, menar Andreas. Frivilliga Radioorganisationen är ju redan en viktig spelare och därför bra ambassadörer för bilden av hur vi alla är betydelsefulla för det svenska totalförsvaret.

Göran Lundberg

FRO-Nytt utges av Frivilliga Radioorganisationen

Adress: Box 72, 745 22 Enköping

Telefon: 010 641 21 17

Sajt: www.fro.se

E-post FRO: fro@fro.se

E-post FRO-Nytt: fronytt@fro.se

Redaktion: Fredrik Färnqvist (chef), Göran Lundberg och Anders Medin.

Respektive skribent svarar för innehållet i artikeltexterna.

Tryckt hos Enköpings Grafiska 2023.

På omslagsbilden fr v:

Johannes Eliasson, Martin Larsson, Åsa Persson, Tobias Andersson och Emelie Karlsson.

Foto: Göran Lundberg

